

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1*
CREATIVE LEADERSHIP BASED ON YONISOMANASIKARA OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

นันทวรรณ งามแสง¹, พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์²
Nanthawan Ngamsaeng¹, Phrakhruvichitpanyaphorn²
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.^{1,2}
Email : nanthawan130338@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตามแนวคิดของครูผู้สอน 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 335 คน และผู้ให้สัมภาษณ์ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ t-test (Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยใช้สถิติ F-test หากพบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison Test) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ รองลงมา คือ การรวบรวมวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้คำถาม 2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการ ของผู้บริหารสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูสร้างนวัตกรรมเพื่อ

พัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนไปผู้บริหารกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานที่ถูกต้องชัดเจนร่วมกันให้ครูรู้จักการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ มีมุมมองหรือภาพอนาคตหรือมีวิสัยทัศน์ที่มองไปข้างหน้าอย่างชัดเจน

คำสำคัญ : 1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 2. หลักโยนิโสมนสิการ 3. ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to study the creative leadership based on Yonisomanasikara of school administrators under Roi Et primary education service area 1 according to the teacher's concept 2) to compare creative leadership based on Yonisomanasikara of school administrators under Roi Et primary education service area 1 according to the teachers' concept, classified by educational level, work experience, and school size 3) to study the guidelines for developing creative leadership based on Yonisomanasikara of school administrators under Roi Et primary education service area 1. The sample group in this research were 335 administrators and teachers and 5 interviewees. The research instrument was a 5-point Rating scale questionnaire, and the semi-structured interview. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation and the t-test (Independent Samples), One-way analysis of variance (ANOVA), using F-test statistics. If statistically significant difference were found, multiple comparison tests were performed using Scheffe's. Method

The research results were as follows: 1) The level of creative leadership based on Yonisomanasikara of school administrators under Roi Et primary education service area 1 overall was at a high level. The aspect with the highest mean was Team inquiry, followed by collecting analyzing and interpreting data and the aspect with the lowest mean was asking questions. 2) The Comparison of the level of opinions toward the creative leadership based on Yonisomanasikara of school administrators under Roi Et primary education service area 1, classified by educational level, work experience, and school size, overall and each aspect were significantly different at the .05 level. 3) Guidelines for the development of creative leadership based on Yonisomanasikara of school administrators. From the in-depth interviews with school administrators, it was found that administrators should encourage teachers to create innovations to develop teaching and learning that were suitable for changing context. The executives set the objectives and goals of the work that were accurate and clear together, let teachers know how to solve problems in situations, had a clear forward-looking vision.

Keywords : 1. Creative Leadership 2. Yonisomanasikara 3. School Administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของโลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมือง ของทุกประเทศ โดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้โลกทั้งโลกเชื่อมโยง และสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว เป็นโลกไร้พรมแดน การศึกษาเป็นเสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างเยาวชนของชาติเพื่อเข้าสู่โลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิมไปสู่กระบวน ทัศน์ใหม่ มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ท้าทาย และซับซ้อน เป็นการศึกษาที่จะทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ การเรียนรู้ การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ให้มีคุณภาพเหมาะสม และมีคุณสมบัติ สอดคล้องกับความต้องการในการใช้กำลังคน ของประเทศ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของบุคลากร ภายในโรงเรียน (James & Connolly, 2000) หน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การกำหนด เป้าหมาย กำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้น สนับสนุนผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน ภาวะผู้นำในปัจจุบันต้องเป็นบุคคลที่ สามารถสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ สร้างบรรยากาศในการทำงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรใน องค์กรได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีความยืดหยุ่นในการทำงาน และมีคุณธรรม โรงเรียนที่ ประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านประกอบเข้าด้วยกัน จะต้องติดตามการ เปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเข้ามามีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เช่น ความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ วิวัฒนาการด้านเทคโนโลยี หรือปัจจุบันคือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19 (Covid-19) สิ่งเหล่านี้โรงเรียนจะต้องใช้เป็นข้อมูลในการบริหารโรงเรียนให้ประสบ ความสำเร็จ โดยผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดในการบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน เป็นผู้ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลง นำไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียน Seyfarth ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการดำเนินงานของกลุ่มคน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เนื่องจากภาวะผู้นำมี ความเกี่ยวข้องส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารของทุกหน่วยงานจึงมี ความจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำของตนเอง ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ด้าน ทักษะ ความรู้ มีความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในภาวะเช่นนี้สมรรถนะของผู้นำที่ เรียกว่า “ผู้นำเชิงสร้างสรรค์” จึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำให้อุดหนุน และได้รับชัยชนะเหนือสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนอยู่ ตลอดเวลา (เสาวณี ตรีพุทธรัตน์, 2557)

ผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีไหวพริบ และมีข้อมูลในเรื่องที่เป็นประเด็น ปัญหา การแก้ปัญหาของผู้บังคับบัญชาความรู้ที่จะกำหนดแนวความคิด การมีหัวใจปัญญาจะช่วยให้มี ความคิดสร้างสรรค์ มีความคล่องแคล่วและมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ เป็นอย่างดี

เป็นผู้ที่สามารถรับมือกับความขัดแย้งและความวุ่นวายได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ต้องยึดถือความถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรม ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นพฤติกรรมและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมและแนะนำกระบวนการใหม่ ๆ อย่างเป็นระบบด้วยวิธีการใหม่ ๆ พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงและก่อให้เกิดการตอบสนองร่วมกัน ในกระบวนการเชิงริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในสถานศึกษาอยู่ตลอดเวลา มีมุมมองเชิงบวกที่พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส และมีความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Basadur, M. (2004) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการนำบุคคลอื่น (Leading people) อย่างมีกระบวนการ (Process) หรือมีวิธีการ(Method) ร่วมกัน มีการศึกษาปัญหาอย่างละเอียด และมีการแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ (New solution) เป็นกระบวนการที่จำเป็นจะต้องสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็วว่า กระบวนการเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับใด มีทักษะในการจัดการกับบุคคลอื่นอย่างเป็นลำดับขั้นตอนจากกระบวนการสร้างสรรค์ ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีนั้น ผู้นำต้องใช้หลักการต่าง ๆ มากมายเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ และหลักการที่ขาดไม่ได้เลยในการบริหารงานคือหลักคุณธรรมในการบริหารสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารขาดคุณธรรมในการบริหารก็ไร้ซึ่งความถูกต้องและเหมาะสม ไม่อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง

หลักโยนิโสมนสิการ เป็นการคิดที่ทำให้เกิดปัญญา เมื่อปัญญาเกิดขึ้นแล้ว ก็สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การฝึกความคิดเช่นนี้เป็นประจำ นอกจากจะทำให้เกิดปัญญาในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว ยังทำให้ปัญญาของผู้นั้นเจริญงอกงามขึ้น ตามความหมั่นเพียรฝึกฝนของบุคคลนั้น ประกอบด้วยลักษณะของการคิด 4 ประการ คือ 1) อุบายมนสิการ หมายถึง ลักษณะการคิดแบบวิเคราะห์กระบวนการหรือความเป็นไปของสิ่งต่าง ๆ เป็นความคิดที่ช่วยให้เข้าถึงรากเหง้าหรือแก่นแท้ของความคิดจริง ๆ นั้น 2) ปถมนสิการ หมายถึง ลักษณะการคิดเป็นทาง หรือคิดถูกทาง มีลำดับขั้นตอนเป็นเหตุเป็นผลเป็นระเบียบ ไม่วกวน หรืออิกนัยหนึ่ง ปถมนสิการ หมายถึง การคิดได้หลายทางหรือหลายแง่มุม ลักษณะการคิดแบบ ปถมนสิการ เป็นความคิดซึ่งหมั่นกราษฎร์ใช้กันทั่วโลกแต่อาจไม่ครบถ้วนทุกข้อ ผลของความคิดจึงดีแต่ยังไม่สมบูรณ์ 3) การณมนสิการ หมายถึง ลักษณะการคิดสืบสาวหาเหตุผล จนเห็นความสัมพันธ์ของเหตุและผลโดยสมบูรณ์ หรือเมื่อเห็นปัญหาและเหตุของปัญหาก็จินตนาการสืบไปว่าจะทำให้เกิดอะไรขึ้นบ้าง 4) อุปปาทกมนสิการ หมายถึง ลักษณะการคิดมุ่งกุศล หรือคิดเฉพาะสิ่งที่ดีมุ่งแต่ความดีตัดขาดจากสิ่งชั่วร้าย หรือไร้สาระมุ่งทำให้สิ่งที่จะไม่ก่อทุกข์แก่ตนและผู้อื่น มุ่งทำสิ่งที่ทำให้ตนและผู้อื่นมีความสุขที่แท้จริง ผลของความคิดก่อให้เกิดปัญหาจึงเป็นความคิดที่ดีและสมบูรณ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวนทั้งหมด 230 แห่ง โดยแบ่งขนาดเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) ขนาดเล็ก 2) ขนาดกลาง 3) ขนาดใหญ่ 4)ขนาดใหญ่พิเศษ มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 189 คน ครูและบุคลากรจำนวน 2,566 คน และนักเรียนจำนวน 26,473 คน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของบุคลากรภายในโรงเรียน และต้องบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำรุ่นใหม่ต้องคิดใหม่ทำใหม่ และต้องมีผลงานจากการคิด จะต้องมึผลงานจากการมองในเชิงของ Critical mind, Transformation

และ Imaginary ไปพร้อมกัน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จึงควรเป็นโมเดลของการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษา ด้านภาวะผู้นำต่อไปด้วยวิธีการวิจัยทั้งในเชิงแนวคิด รูปแบบและ กระบวนการ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน, 2564) โดยสอดคล้องแนวคิดด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของแอช และ เพอร์ซาล (Ash and Persall) ซึ่งเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความคิดเชิงผลงานที่จะต้องมือออกมาให้เห็นในการดำเนินงานเพื่อให้มีผลต่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงองค์กร

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักโยนิโสมนสิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการ พัฒนาภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ให้กับบุคลากรหน่วยงานทุกระดับ ตลอดจนนำไปเป็นแนวทางพัฒนา ประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามระดับ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ ในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา

3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้แนวทางการพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประชากร ได้แก่ผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 25641 จำนวน 2,566 คน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก 471 คน โรงเรียนขนาดกลาง 1,678 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 144 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 263 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด

เขต 1 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 335 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 ขึ้นไปและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม 0.92 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับครู โดยการใช้ QR Cord สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ระยะที่ 2 แนวภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีการบริหารการศึกษาที่เป็นเลิศ (Best Practice) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 5 คน โดยการสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. การทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้	3.81	0.63	1	มาก
2. การร่วมมือกันแก้ปัญหา	3.67	0.64	4	มาก
3. การจินตนาการสร้างภาพของอนาคตที่ควรเป็น	3.67	0.61	3	มาก
4. การตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน	3.67	0.68	5	มาก
5. การใช้คำถาม	3.64	0.66	6	มาก
6. การรวบรวมวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล	3.69	0.66	2	มาก
รวมเฉลี่ย	3.69	0.64	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ รองลงมาคือ การรวบรวม

วิเคราะห์และแปลผลข้อมูลส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้คำถาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) ด้านการทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนครูในการสืบเสาะหาความรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาการเรียนการสอนรองลงมา คือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของทีมงานและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการบริหารงานแบบทีมงาน

2) ด้านการร่วมมือกันแก้ปัญหา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการวางแผนเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่สลับซับซ้อน มีมุมมองที่หลากหลายในการแก้ปัญหา รองลงมา คือ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยคิดวิธีการแก้ปัญหา มากกว่าหนึ่งทางเลือกและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการวางแผนเพื่อหลีกเลี่ยงหรือเตรียมการรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3) ด้านการจินตนาการสร้างภาพของอนาคตที่ควรเป็น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีมุมมองหรือภาพอนาคตที่มองไปข้างหน้าอย่างชัดเจนรองลงมาคือ ผู้บริหารมีกระบวนการทำงานรูปแบบใหม่ๆ ที่ทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่เสมอและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการเตรียมพร้อมรับมือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดไว้แล้วจากการสร้างภาพอนาคต

4) ด้านการตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารยอมรับข้อผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงานของครูรองลงมาได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น รับฟังปัญหาและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีความเมตตา เป็นกลาง กล้าหาญ อดทนมีวินัย และมีความมุ่งมั่น

5) ด้านการใช้คำถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารถามคำถามแก่ครูเพื่อให้เกิดกระบวนการคิด ค้นคว้าหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหา และสรุปแนวคิดได้ด้วยตนเองรองลงมาคือ ผู้บริหารมีการถามเชิงบวกทำให้เกิดกระบวนการคิด ตรึกตรอง และค้นหาคำตอบและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้ที่สามารถนำคสามรู้ไปใช้ในการถามคำถามเป็นอย่างดี

6) ด้านการรวบรวมวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ ผู้บริหารมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลรองลงมาคือ ผู้บริหารนำข้อมูลที่เป็นรายงานสรุปผลมาวิเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ในการ

วางแผนในอนาคตและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการนำข้อมูลที่เป็นรายงานการสรุปผลมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เพื่อหาสาเหตุของปัญหาอุปสรรค หรือผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอภัยภูเบศร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำกลุ่มในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จตามแผนการดำเนินงานที่ตั้งวางไว้ คอยให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ ตามความสามารถของตนเอง เป็นคนที่มีความรับผิดชอบนำพากลุ่มได้ และมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นศิลปะและความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนให้ทำงานด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มและองค์กรเพื่อทำให้ภารกิจงานและวัตถุประสงค์ต่างๆ ขององค์การบรรลุผล เป็นวิธีทำให้เกิดการเชื่อมโยงและประสานสามัคคี ในความเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำได้นำเอาตามหลักโยนิโสมนสิการมาบูรณาการเข้ากับการบริหารอย่างกลมกลืน โดยโยนิโสมนสิการ หมายถึง กระบวนการคิดที่มีหลักการ มีเหตุผล มีวิธีการคิดวิเคราะห์โดยละเอียด เป็นการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ รู้จักพิจารณาความจริงเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องจนสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้สอดคล้องกับแนวคิดของ เนตรพัฒนา ยาวีราช (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำหมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาบุคคลอื่น โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่นเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บุคคลอื่นไว้วางใจและให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำเป็นผู้ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกหรือสั่งการบังคับบัญชา ประสานงานโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ (Authority) เพื่อให้กิจการงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ ความเป็นผู้นำ หมายถึง ผู้มีความสามารถในการใช้ศิลป์ในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จด้วยความเต็มใจและสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ สุนกุล (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ (อุบายมนสิการ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ (Team inquiry) หมายถึง บุคลากรจะต้องเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ผู้บริหาร จะเป็นผู้อำนวยการความสะดวกระบายและให้ความช่วยเหลือ เท่าที่จำเป็น ประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ ได้แก่ การสำรวจ และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีการบริหารแบบทีมงาน แสดงออกด้วยการรับฟังผู้นำที่มีการแสดงพฤติกรรมในเชิงที่สร้างสรรค์มีการคิดไตร่ตรองอย่างละเอียดถี่ถ้วนในสถาน การณ์ต่าง ๆ และประเด็นต่าง ๆ มีกระบวนการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างถูกวิธี ถูกต้อง มีกระบวนการแก้ปัญหาที่ชัดเจน มีความเป็นผู้นำที่มีการเรียนรู้ตลอดเวลา ไม่หยุดพัฒนา มีทัศนคติเชิงเชิงบวกต่อโลกและต่อชีวิต เชื่อมมั่นในคุณค่าและศักยภาพของตนเองและผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักใช้วิกฤตที่เกิดขึ้นให้เป็นโอกาส ผู้บริหารมีการสนับสนุนครูในการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาการเรียนการสอนรับฟังความคิดเห็นของทีมงานกระตุ้นให้ครู

สร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนไปผู้บริหารเสริมสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมการทำงานเป็นทีมให้กับองค์กรแสดงออกถึงความเป็นผู้นำได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และมีการบริหารงานแบบทีมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันจิรา น้ำขาว (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ การทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ การร่วมมือกันแก้ปัญหา การตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน การจินตนาการสร้างภาพอนาคตที่ควรเป็น การรวบรวมวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล และการใช้คำถา

6.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 แม้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ที่คล้ายคลึงกัน คือ มีหน้าที่หลักเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาแต่มีความแตกต่างกันหลากหลายในด้านระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน ซึ่งครูอาจจะมีความรู้ ความสามารถ ทักษะความชำนาญและคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานจะแตกต่างกันแต่สำหรับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทุกคนเพื่อโน้มน้าว กระตุ้นจูงใจ คิดแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนต้องรับฟังและปฏิบัติตามอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับแนวคิดของ สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม (2560) ความหมายของบทบาทมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพมากบทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสภาพต่างๆพึงกระทำนั้นคือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพได้อย่างแล้วบุคคลในสถานภาพนั้นๆจะต้องประพฤติหรือปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดผู้นำในองค์กรหรือผู้นำกิจกรรมต่างๆ มีภาระงานที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบตามลำดับความสำคัญของตำแหน่งที่ได้แต่งตั้งหรือเลือกตั้งว่าอยู่ในระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ซึ่งขอบข่ายของหน้าที่ความรับผิดชอบจะมีระดับสูงหรือกว้างไกลเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับที่กล่าวถึง ซึ่งนักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวถึงขอบข่ายของหน้าที่ของผู้นำไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ ทัพไทย (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการเจรจาต่อรอง มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติยกเว้นด้านการเจรจาต่อรอง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ ดวงแข ข่านอก (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า ภาวะผู้นำเชิง

สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 1) การทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ (Team inquiry) 2) การร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaborative problem solving) 3) การจินตนาการสร้างภาพอนาคตที่ควรเป็น (Imaging Future possibilities) 4) การตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน (Examining shared beliefs) 5) การใช้คำถาม (Asking questions) 6) การรวบรวมวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล (Collecting analyzing and interpreting data)

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่ไม่สูงมากนัก ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้กับผู้บริหารทุกระดับให้มีความรอบรู้ เป็นผู้นำที่มีทักษะในการสร้างวิสัยทัศน์ มีไหวพริบดีในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดแบบเดิม ๆ ยืดหยุ่นผ่อนปรน ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

8.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มาออกแบบประเมินผู้บริหารทุกระดับเพื่อสรรหาคัดเลือกผู้ที่มีศักยภาพ และคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ดีในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้คำถาม (อุบายมนสิการ) ดังนั้น ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการถามคำถามเป็นอย่างดี

8.2.2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการรวบรวมวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล (ปถมนสิการ) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารมีการนำข้อมูลที่เป็นรายงานการสรุปผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อหาสาเหตุของปัญหาอุปสรรค หรือผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการใช้คำถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และสังกัดอื่นๆ

8.3.2 ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา เพื่อหารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

8.3.3 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

9. เอกสารอ้างอิง

- จันจิรา น้ำขาว. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฑาทิพย์ ทัพไทย. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุบลรัตน์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ดวงแข ขำนอก. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เตือนใจ สุนกุล. (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2556). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2563. จาก https://www.academia.edu/8634471/Creative_Leadership
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. (2560). ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสาวনী ตรีพุทธรัตน์. (2557). ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพในการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Basadur, M. (2004). Leading others to think innovatively together: Creative leadership. *The Leadership Quarterly*, 15(1), 103–121.
- James & Connolly. (2000). *Effective change in schools*. London: Routledge Falmer.

10. คำขอบคุณ

การวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบนมัสการขอบคุณ พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ช่วยแนะนำตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของงานวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการค้นคว้าวิจัย จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์